

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ FONDAS
EUROPEJSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
EUROPEAN FOUNDATION OF HUMAN RIGHTS
ЕВРОПЕЙСКИЙ ФОНД ПРАВ ЧЕЛОВЕКА

***Vardų ir pavardžių originali
rašyba: pasinaudok savo
teise!***

Europos žmogaus teisių fondas (EFHR) yra organizacija, veikianti Lietuvoje nuo 2010 m. Ji buvo įkurta kaip atsakas į žmogaus teisių bei tautinių mažumų teisių pažeidimus ir piktnaudžiavimus Lietuvoje.

Valstybinė lietuvių kalbos komisija:

„Svetimų kalbų asmenvardžiai nepriklauso lietuvių kalbos sistemai ir negali būti sulietuvinti.“

„Grėsmė“ valstybei

Deja, kai kurios valstybės institucijos ir politikai teigia, kad lietuviškuose dokumentuose privalo būti naudojamos tik lietuviškos raidės. Šią poziciją argumentuoja tuo, kad pavardės yra lietuvių kalbos dalis, todėl tokių raidžių kaip **w**, **q**, **x** vartojimas kelia grėsmę ne tik lietuvių kalbai, bet ir visai valstybei.

O kaip yra iš tiesų?

Praktikoje yra registruojami tokie vardai kaip *Alexander, Katarzyna, Ewa, Tadeusz, Matthew, Maxim, Joanna ir Odetta* bei tokios pavardės kaip *Lacroix, Leszczynska, Szczerba, Szulc, Brown* ir t. t. Tai patvirtina išrašai iš Gyventojų registro tarnybos prie VRM

Tarptautinė teismų praktika

Europos Žmogaus Teisių Teismas 2007 m. sprendimu Johansson prieš Suomiją byloje (paraiškos Nr. 10163/02) pripažino, kad vaiko vardo pasirinkimas – tai individualus tėvų pasirinkimas. Teismas ypatingą dėmesį teikė tam, kad jeigu gyventojų registre jau įregistruoti tokie vardai ir nenustatyta jokio neigiamo poveikio kultūrinio ir kalbinio tapatumo išsaugojimui, tai nėra pagrindo atsisakyti įregistruoti tokį vardą.

Nes turi teisę...

Originali rašyba tampa vis aktualesne tema, nes daugiau nei 16 proc. kasmet sudaromų santuokų yra mišrios (sutuoktinis yra kitos šalies pilietis).

Atsižvelgiant į tai, pastaruoju metu išaugo už Lietuvos ribų gimusių vaikų skaičius: per pastarąjį dešimtmetį išaugo nuo 1 iki 16 proc. (2011 m.). Darytina išvada, kad su šia problema susiduria vis daugiau žmonių ir tai tampa aktualia tema visiems Lietuvos piliečiams.

EFHR primena, kad Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija kiekvienam garantuoja teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą!

... pasinaudok ja!

Atsižvelgiant į šią EFHR atskleistą praktiką Lietuvoje ir remiantis tarptautine teismų praktika, EFHR ragina visus suinteresuotus asmenis pasinaudoti galimybe pakeisti neteisingai įrašytus vardus ir pavardes nelietuviškomis raidėmis, raidžių kombinacijomis ir dvigubomis raidėmis, kurie jau buvo įregistruoti Gyventojų registre.

Lietuvos Respublikos Gyventojų registro tarnyboje prie VMR įregistruotų vardų ir pavardžių pavyzdžiai:

Agnieszka, Alex, Alexander, Alexandra, Alexey, Anna, Annika, Barzda, Brown, Czeslav, Ewa, Gannibal, Ivannikov, Joanna, Kaczor, Kerza, Katarzyna, Lacroix, Leszczynska, Litten, Malgorzata, Mattheo, Matthew, Maxim, Odetta, Oxana, Powell, Szczerba, Szulc, Tadeusz, Urszula, Violetta, Visznievski, Vitte ir t. t.

Dėl Europos Sąjungos Teismo išaiškinimų.

Daugelyje kasdienių situacijų tiek viešojoje, tiek privačioje srityje reikalaujama įrodyti tapatybę, kuri paprastai įrodoma pateikiant pasą. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad kiekvieną kartą, kai konkrečioje situacijoje naudojama pavardė neatitinka nurodytosios dokumente,

pateiktame įrodyti asmens tapatybę, arba kai dviejuose kartu pateiktuose dokumentuose nurodytos pavardės nesutampa, toks pavardžių skirtumas gali sukelti abejonių dėl šio asmens tapatybės bei pateiktų dokumentų autentiškumo ar dėl juose pateiktų duomenų teisingumo

Dėl Seime užregistruotų įstatymų projektų.

Šiuo metu Seime yra užregistruoti keli alternatyvūs įstatymų projektai dėl originalios asmenvardžių rašybos. Keli iš jų numato galimybę rašyti asmenvardžius originalia forma, „kitų įrašų“ skyriuje. Pažymėtina, kad toks sprendimas neišspręstų egzistuojančios asmenvardžių rašybos problemos, priešingai – sukurtų absurdišką situaciją, kai įrašai Gyventojų registre ir asmens tapatybės dokumentuose neatitinka, asmenims yra sukuriama dviguba tapatybė, o Lietuvos piliečiai ir toliau turi patirti nepatogumus dėl skirtingos pavardžių rašybos.

Lietuvos teismų sprendimai asmenvardžių bylose.

Nuo 2015 m. apylinkių teismai visose bylose, kuriuose nagrinėjamas originalios pavardės formos užrašymo klausimas santuokos arba gimimo liudijime lotyniško pagrindo rašmenimis priima vienodus sprendimus, įpareigodami Civilinės metrikacijos skyrius išduoti civilinės būklės aktus su originalia pavarde.

Pareiškėjų prašymas dėl originalios pavardės rašybos su „w“, „x“ ar „q“ buvo patenkinti, t.y. išduoti nauji santuokos ar gimimo liudijimai. Atitinkamai, šie duomenys perkelti ir į Lietuvos gyventojo registro tarnybos bazę. Šių duomenų pagrindų asmenys gavo vairuotojų pažymėjimus ir kitus dokumentus su originalia pavarde, tačiau – ne asmens tapatybės dokumentus, t.y. šie asmenys iki šiol gyvena

Puslapyje www.efhr.eu/vardas rasite išsamesnį vardo ir pavardės keitimo procedūros aprašą ir atsakymus į dažniausiai užduodamus klausimus bei abejones, susijusias su vardo ir pavardės keitimu.

neturėdami galiojančio ir jų pavarde Gyventojų registre atitinkančio paso ar asmens tapatybės kortelės.

2017 m. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas priėmė galutinius sprendimus Jacquet (bylos Nr. eA-2413-662/2017), Mickiewicz (bylos Nr. A-2445-624/2017), Pauwels (bylos Nr. A-1867-261/2017) ir Wardyn (bylos Nr. eA-2176-662/2017) bylose, kuriais įpareigojo Migracijos valdybą išduoti šiems asmenims pasus ir/arba asmens tapatybės korteles su dvigubais įrašais: originalia vardų ir pavardžių rašyba ir lietuviška forma, kuri neatitinka Gyventojų registro duomenis.

Teismo sprendimai nors ir įsiteisėjo, nėra vykdomi.

Teisinė pagalba keičiant vardą ir pavardę į originalią formą.

Atsižvelgiant į tai, kad kiekviena situacija yra individuali, EFHR siūlo prieš pradedant procesą dėl originalios asmenvardžio formos, kreiptis į EFHR ir pasikonsultuoti su EFHR teisininku. Teisininkas Jums paaiškins, kokius žingsnius reikia atlikti konkrečioje situacijoje, kokie dokumentai yra reikalingi. Šiuo metu originalios vardo ir pavardės formos įrašymas yra įmanomas tik teisiniu keliu.

Primerk, kad EFHR teisininkų konsultacijos yra nemokamos.

VŠĮ EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ FONDAS

J. Dobkevičiaus g. 6, LT-02189 Vilnius

El. paštas: info@efhr.eu

Tel. + (370) 691 50 822

internetcalls: **EFHR**

skype: **EFHR-LT**

www.efhr.eu

Gaukite naujausią informaciją apie EFHR veiklą:

www.efhr.eu/newsletter/

www.facebook.com/EFHR.EU

**Padėk EFHR padėti sau ir kitiems. Paremk mūsų veiklą.
Banko sąskaitos nr: LT38 7300 0101 2476 8047**